

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.565/2019/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Hanvay Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Hanvay Csaba ügyvéd) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a dr. Jurida Petra Natália ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve. (címe) alperes ellen személyiségi jogok megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 19.P.21.780/2018/30. számú ítélete ellen a felperes részéről 31. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 45 720 (negyvenötezer-hétszázhusz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal ... Bűnügyi Igazgatósága ... szám alatt különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettének megalapozott gyanúja miatt nyomozást indított több személy, köztük a felperes ellen. Ennek során - 2018. szeptember 28. napi hatállyal - biztosítási intézkedést rendelt el egyebek mellett a **N** Kft., a **L** Kft., az **O & T** Kft., valamint a **S** Kft. ellen, amelyek tulajdonosa és ügyvezetője a felperes. 2018. október 16. napján pedig a nyilvános "**z**" oldalán, valamint a sajtóközleményei között „Egymilliárd forint értékben foglaltak az áfacsaló cégektől” címmel beszámolót tett közzé a büntetőeljárásról, amely az alábbiakat tartalmazta:

„Több mint egymilliárd forint kárt okozott a költségvetésnek az az áfacsaló bünszervezet, amit a napokban fűlelt le a NAV ... megyében. Az összehangolt akcióban a pénzügyi nyomozók az elcsalt adót szinte az utolsó forintig biztosították. A gyanú szerint egy ... megyei cégcsoport vezetője tetemes bevételei eltitkolására cégláncolatot bünszervezetet működtetett. A szokásos szisztéma szerint úgynevezett bukótársaságok állították ki a fiktív számlákat, amiket a ténylegesen működő cégek a könyvelésükben felhasználtak, így áfabevallásaikban a fizetendő adó összegét minimálisra csökkentették. A látszat kedvéért a fiktív számlákon feltüntetett összegeket el is utalták a számlakibocsátók bankszámláira, majd készpénzben felvették. A költségvetésnek okozott kár egymilliárd-százhatvanötmillió forint. Az adócsalás megszakítására szervezett akcióban a NAV pénzügyi nyomozói mintegy 20 helyszínen gyűjtöttek bizonyítékokat és zároltak vagyontárgyakat az okozott adóhiány fedezetének biztosítására. A gyanúsítottaknál tartott házkutatások során lefoglaltak készpénzt, gépjárműveket, továbbá lefoglalták a bünszervezet tevékenységébe bevont társaságok bankszámláit. Ezeken túl zár alá került a gyanúsítottak és érintett cégek

ingatlanvagyonra, továbbá 6 érintett gazdasági társaság jegyzett alaptőkéje. Az akció során biztosított vagyoni érték összesen egymilliárd-huszonötmillió forint, ami kis híján azonos a teljes vagyoni hátrány összegével. A NAV ... pénzügyi nyomozói négy férfit gyanúsítottként hallgattak ki költségvetési csalás miatt, tettükért 20 évig terjedő szabadságvesztést kaphatnak."

Az alperes által üzemeltett gazdasági hírportál - a büntetőeljárástól függetlenül - maga is információkat gyűjtött az adóhatóság által felfedett bűnszervezet működéséről, amelynek során betekintett a nyilvános cégadatokba, meghallgatott több személyt, és áttekintette az általuk rendelkezésre bocsátott okiratokat. Ezt követően: 2018. október 26. napján a hírportál újságírója a felperessel egyeztetett módon: nem neki, hanem az őt képviselő ügyvédi irodának kérdéseket küldött az általuk beszerzett információkra vonatkozóan. E kérdésekre azonban sem a felperes, sem pedig az ügyvédje nem válaszolt, ehelyett a@gmail.com <-.....> e-mail címről küldött üzenetben azt közölték, hogy a felperes nem járul hozzá a vele és a vállalkozásaival kapcsolatos adatok kezeléséhez, és azok törlését kérte.

Az alperes által üzemeltett gazdasági hírportálon 2018. október 30. napján „Egy bűnszervezet belülről: Felszívódó adómilliárdok útja a **b-i** nyomorfalvakig” címmel cikket tett közzé oly módon, hogy a cím mellett egy fényképfelvételt helyezett el, amelyen a szám alatti ingatlan látható: itt volt a felperes irányítása alatt álló egyik cég irodája. A cikk szövege az alábbi:

„....-.. megye legeldugottabb falvaiban járunk. Mindenhol a kilátástalan szegénység jeleit látni, de néhány omladozó vakolatú, vezetékes víz nélküli házban nemrég még olyanok éltek, akik százmilliós bevételt hozó cégek sorát birtokolták. Legalábbis papíron, ugyanis a nevükön működő vállalatokhoz valójában nem volt sok közük.

Annyira nem, hogy még a cégek hivatalos leveleit is begyűjtötte tőlük egy, a falvakat pár havonta körbejáró, **x** nevű **sz-i** férfi. A negyvenes évei közepén járó **x** központi szerepet játszott annak az áfacsaló bűnszervezetnek a működtetésében, amelyet a hetekben kapcsolt le a NAV <<http://.....>> (itt link vezet a NAV sajtóközleményére). A férfi feladata az volt, hogy strómanokat szervezzen be napszámosokból, biztonsági őrből vagy éppen gyári munkásokból, azonban a tavalyi halálával nagyjából egy időben elkezdett szétesni az adócsaló hálózat.

A **b-i** szervezet működéséről néhány hónappal ezelőtt értesültünk, miután beszámoltunk az akkor kinevezett, a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter **B. A.** rózsadombi lakásában működő céghálóról. Az államot százmilliókkal megkárosító hálózat **B. M.** volt férjéhez, **B. S-hez** kötődött, aki sok egyéb mellett a **v-t** szervező **B** Korlátolt Felelősségű Társaság gazdasági igazgatója és a Szövetség Elnöke is.

A cikk után azzal kerestek meg minket, hogy egy több szempontból hasonlóan tűnő cégháló közepén van **B. S.** testvére a **Sz-en** élő felperes neve is. Az elmúlt hónapokban sok száz oldalnyi belső dokumentumot szereztünk meg a szervezet működéséről és mintegy féltucat olyan emberrel beszéltünk, aki részt vett a hálózat működésében, vagy jól ismerte azt.

Az általunk megismert információk alapján részletes képet kaptunk egy bűnszervezet működéséről, amely több ismert magyar vállalatnak segített adó-elkerülésben, rali autók és strómanokkal telepakolt cégláncokon keresztül. A cégháló legalább 3 milliárd forintos kárt okozhatott a magyar államnak, miközben gondos lavírozásának és jólérsétségének köszönhetően tíz éven át manőverezett sikeresen a NAV előtt. Pedig strómanjai hetente szállítottak százmilliós összegeket az erődszerű központjába belvárosában."

A szöveg alatt ismét egy kép látható a szám alatti ingatlanról „A hálózat központja” megnevezéssel. A kép után a cikk „Tízmilliók egy matricáért” alcím alatt az alábbiak szerint folytatódik:

„A **b-i** hálózat működésének egyik legfontosabb eszköze a M-on nagy hagyományokkal bíró ralibajnokság volt, amelyben forrásaink elbeszélése szerint hirdetésekkel szétmatricázott raliutókat használtak pénzmosásra. „A csoport vezetői különböző cégeket próbáltak rávenni arra, hogy horribilis összegekért hirdessenek a versenyautókon.” - mondta egyikük. A túlázott hirdetésekért cserébe azt kínálta a hálózat, hogy a pénz jelentős részét visszaosztják a hirdetőknél, akik így megúszhatják az adófizetést."

Ezután a cikk két grafikont mutat be „Így nyertek az adócsaláson” címmel, az egyik fölött „Adófizetés legális jövedelem”, a második fölött „Fiktív hirdetés és visszaosztás” alcím szerepel, a hozzájuk fűzött magyarázat pedig így szól: „100 millió Ft plusz áfa bevétel megosztása, ha legálisan veszik ki a cégből, illetve, ha a teljes összeget fiktív hirdetésre költik el, majd egy részét visszaosztják.” A grafikonok után a cikk így folytatódik:

„Az ügyet jól ismerő forrásaink szerint ismert magyar vállalatok havi 1 és 10 millió forint közötti összeget fizettek azért, hogy egy apró logó megjelenjen egy autón az akkoriban évi 6-7 versenyből álló sorozaton. Volt olyan kocsi, amelyen mintegy harminc cég hirdetett, tehát papíron egy idényben, konzervatív becsléssel 700-800 millió forintnyi reklámoz helyeztek el a járművön. „A reklámszerződésekben még az sem volt kikötve, hogy az autó melyik részére rakják a matricát. A hirdető cégek csak annyit tettek, hogy e-mailen átküldték a logót” - mesélték.

A hirdető vállalatok közül többnek állandó ügyfelei voltak, de akadt olyan cég is, amely nem az eladni kívánt termék márkanevét, hanem magát a vállalatot reklámozta. „Hivatalosan mondvát tehát a hirdetések értékaránytalanságot tartalmaztak, azaz fiktív költségekről állítottak ki számlákat” - összegezte egy forrásunk, aki szerint a raliutókon megjelenő logók valós hirdetési értéke egész évre legfeljebb pár százezres nagyságrendű lehetett.

Piaci alapon azért sem állhatott a hirdetők érdekében ilyen áron reklámozni, mert a ralibajnokságot csak egy szűk kör követi, és még országos tv sem közvetíti a futamokat. Ehhez képest a 700-800 millióval támogatott autó közel kétszer annyi pénzt kapott, mint mondjuk a **T. V.** 2016-ban az akkor érkező főszponzorától. Pedig a kézilabdaegyüttes az elmúlt évek legeredményesebb magyar klubcsapata, amely évi 50, köztük számos nemzetközi mérkőzést játszik rendre több ezer néző előtt, és a meccseiket még közvetítik is.

Az érintett időszakban az autókon feltűnő közel két tucat hirdető többsége figyelt arra, hogy a beszámolójából ne derüljön ki, mennyit fordított reklámra. Az lényegében minden

érintett vállalatnál szembeűnő, hogy az igénybe vett szolgáltatásokra (ahol a reklámköltségt is ki kell mutatni) rengeteget szántak, ám ennek mibenlétét a vállalatok nagy része már nem részletezte.

Volt azonban olyan ralis hirdető, amely nem volt ilyen óvatos. Az érintett cég 2013 és 2015 között a teljes bevételeinek jóval több mint negyedét, az utolsó évben pedig 40 százalékát fordította reklámokra. A pénz nagy része ráadásul nem tévében, újságokban, rádióban vagy szórólapon elhelyezett promócióra ment el, hanem pontosabban meg nem nevezett „egyéb hirdetésre”.

Megkerestük azokat a cégeket, amelyek az érintett időszakban megjelentek hirdetőként és amelyeket forrásaink is nevesítettek, illetve NAV-os iratokban is feltűntek. A megkérdezett tucatnyi vállalat közül azok, akik reagáltak, többségében elzárkóztak a válaszadástól, mondván, semmit nem tudnak az ügyről, míg egy vállalat az „óriási munkaerőhiánnyal” indokolta aktív hirdetési tevékenységét. Utóbbi magyarázat a rali esetében most is nehezen lenne értelmezhető (valószínűleg senki nem versenyautókon ad fel álláshirdetést), a 2013-2015 közötti időszakban azonban még munkaerőhiány sem volt.”

Ezután a cikk „Létráztatták a pénzt” alcím alatt az alábbiak szerint folytatódik:

„A támogatás persze lehet horribilis összeg, ezt semmi nem tiltja, de azt le is kell adózni. Ezt azonban nem akarták leadózni” - mondta az egyik forrásunk arról, hogy a reklámok értékét nehéz pontosan felmérni (emiatt is népszerű <https://www.youtube.com/watch?v=...>).

A csaló hálózat úgy kerülte el az áfa (illetve tulajdonképpen minden adó) befizetését a reklámok után, hogy létrehozott egy láncolatot, amely jellemzően 5-6, papíron sporthirdetésekkel foglalkozó cégből állt. A céghálót különböző strómanok segítségével működtették, akik egymásnak utalgatták át a raliautó hirdetésére szánt tízmilliókat. Azaz strómanszlenggel: létráztatták a pénzt.

A lánc végén mindig volt egy olyan cég, amely nem adózott, nem adott le bevallást, a tulajdonosa pedig eltűnt” - mondta egy forrás. Ezeket a bukó cégeket egyszerűen hagyták bedőlni, majd rásózták valakire, aki utána évekig kapta a leveleket és az idézéseket a NAV-tól, esetenként semmit sem értve abból, miért követel tőle százmilliókat az adóhatóság. Ezzel a módszerrel a hirdető cégek adófizetés nélkül juthattak hozzá bevételeik egy részéhez. A túlárázott reklámok értékének forrásaink szerint akár 80-90 százaléka is visszajuthatott a cégekhez készpénzben. A létráztatásra pedig végső soron azért volt szükség, hogy nehezebb legyen visszajutni a rendszer tényleges hasznélvezőihöz.

Több strómannal is beszéltünk, akik részt vettek a pénz tisztára mosásában. Miután felvették készpénzben az adott esetben 30-50 milliós vagy akár még nagyobb összegeket, bevitték a hálózat m-i központjába. A főutca közelében lévő épület valószínűtlenül tájidegen: homlokzata egy várszerű erődtítményre hasonlít, bástya-imitációval, ami forrásaink szerint valóban azt a célt szolgálta, hogy a „NAV nehezebben juthasson be.”

A készpénzben behozott tízmilliókat itt szortírozták, részletekben bepakolták egy számozás táskába, amit aztán futárok szállították az ország különböző pontjain lévő

könyvelőirodákbá. Innen a strómanok sejtései szerint visszaoszthatták a pénzt a hirdetőknék."

Ezután a cikk „Az étteremtől az irodáig” alcím alatt az alábbiak szerint folytatódik:

„Ehhez persze a rali kevés volt, az autóverseny csak az egyik eszköze volt a hálózatnak az adócsaláshoz. Ugyanezt a módszert - a túlárázást, majd a pénz létráztatását - más szolgáltatásokkal is megcsinálták. Forrásaink, illetve NAV-os iratok szerint ugyanígy csaltak építőipari beruházásokkal, vagy éppen ipari szoftverekkel és ilyenekhez kapcsolódó fejlesztésekkel. A lényeg az volt, hogy a teljesített szolgáltatás értékét minél nehezebb legyen megbecsülni, hogy a túlszámlázás ne legyen szembetűnő.

Bár elsőre egyszerűnek tűnhet ez a fajta adócsalás, valójában nagyon komoly szervezést igényelt a hálózat működtetése. Az elmúlt nagyjából egy évtizedben több tucat céget döntöttek be, amelyekhez forrásaink becslése szerint mintegy száz ember kötődött: beavatott bizalmi emberek, a részben vagy teljesen tudatlanságban hagyott strómanok, a létráztatást elrejtő könyvelők, a NAV-os ügyeket kezelő ügyvédek, szállítók, intézőemberek."

Ezen a ponton a cikk egy ábrát tartalmaz „A felperes nevehez közvetlenül köthető cégek. Forrás: "i" címmel, amelynek közepén a felperes neve, körülötte pedig különböző cégnevek találhatók. Ezután a cikk így folytatódik:

„Meglepő magabiztosságra utal, hogy csak a szervezet vezetőjeként emlegetett felperes neve több mint 40 cégben volt ügyvezető, vagy tulajdonos. Pedig az ő feladata elsősorban a teljes rendszer irányítása volt a kívülről kisebb erőnek tűnő **m-i** irodából vagy **sz-i** étterméből. Forrásaink szerint reggelente ebben az étteremben tartott eligazítást a legfontosabb bizalmi embereknek arról, hogy honnan mennyi pénz érkezik aznap, és ezt hogyan kell kezelni. Ezután a **m-i** irodában folytatta a munkát, ahova befutott és ahonnan már felcímkézve egy pénzszállító autóban el is ment a pénz."

Ezután a cikk „Strómanhálózat” alcím alatt az alábbiakat tartalmazza:

„Közvetlen bizalmi emberekből, akik át is látták a rendszer működését, mintegy fél tucat lehetett. Mindenkinek jól definiált feladata volt: a könyvelés vezetése, a NAV kezelése, kapcsolattartás a hálózat kevésbé beavatott tagjaival, vagy éppen strómanok felhajtása. Többen közülük - felperes nevehez hasonlóan - szintén birtokoltak cégeket.

A hálózat szervezésében kulcsszerepet kapott a cikk elején már említett **x**. A **sz-i** férfinak rengeteg kapcsolata és jó kommunikációs képességei voltak. Az ő feladata volt az első- és másodkörös strómanok beszerzése és a velük való kapcsolattartás. Ők már nem látták át teljes egészében a rendszer működését, vagy adott esetben nem is nagyon értettek semmit az egészből. A tudatlanságban tartásra egyébként a hálózat tetején törekedtek is, hiszen minél többet tud egy kevésbé jól fizetett ember, annál nagyobb a kockázata, hogy eljár a szája.

A megbízhatóbb strómanok azonban egyre komolyabb feladatokat kaptak: az ő dolguk volt a létráztató cégek működtetése, így egyre mélyebben megismerhették a hálózatot. Fiktív számlákat állítottak ki, elutalták a pénzt, majd - jellemzően a **m-i** irodához közeli belvárosi

bankfiókban - felvették készpénzben, és elvitték a központba. Egy idő után pedig, amikor már szaglászott a NAV, akkor ők adták a nevüket a vizsgálatokhoz.

Ez addig tartott, amíg végül tőlük is megvette valaki az akkor már teljesen elhasznált, durva adósságot felhalmozó cégeket. A vállalatok ekkor kerültek a bevezetőben említett **b-i** falvakban élő nincstelenekhez, vagy ha ilyet nem találtak, akkor egy külföldi, jellemzően ukrán személyhez. A jobban fizetett strómanok viszonylag kevés - napi 1-2 óra, vagy heti 1-2 nap - munkával meg tudtak keresni egy rendes havi fizetést, hiszen ők valójában nem is magáért a feladat elvégzéséért (számlaírásért, iratok kitöltéséért, pénzfelvételért és szállításért) kellett, hanem hogy védernyőt jelentsenek a szervezet vezetésének. Az adóhatóság csak akkor juthatott el a szervezet fejéig, ha rajtuk már átverekedte magát, ami viszont nem volt egyszerű, és ennek megfelelően évekig is húzódott."

Ezután „Igazolt hiányzások” alcím alatt az alábbi szöveg következett:

„A szervezet életében a legtöbb szervezést, a legnagyobb precizitást és átgondoltságot ugyanis épp ez a NAV elől való lavírozás igényelte. Ennek megfelelően ezt nem is engedte ki a kezéből a hálózat vezetése. Alapvető cél volt annak a megelőzése, hogy a fogalmatlan strómanok bejárkáljanak a NAV-hoz, és össze-vissza beszéljenek. A különböző vállalatoktól, cégvezetőktől és tulajdonosoktól érkező válaszoknak egybehangzónak kellett lenniük, le kellett téríteniük az útról az adóhatóság ellenőreit, és ami a legfontosabb: minden esetben a végletekig kellett húzni az időt.

Erre pedig meg is voltak a kidolgozott módszerek. Bemenni a NAV-hoz például mindenkinek szigorúan tilos volt, így ugyanis nem lehetett volna ellenőrizni, mit mond az illető. Ha valakit személyesen hívtak be, akkor azt valahogy mindig megpróbálták kimenteni. A leggyakoribb megoldás az volt, hogy az érintett az idézés napján elment a háziorvosához valamilyen panasszal, kért egy igazolást, és ezt küldte utólag maga helyett, mondván, betegsége miatt nem tudott befáradni. Előfordult azonban olyan is, hogy a behívott szimplán halaszthatatlan dolgaira hivatkozott, vagy arra, hogy nem kapta meg időben a levelet, azt ugyanis más vette át helyette.

A válaszadást így próbálták meg írásos formára áttéríteni. Amikor a NAV már mélyebben benne volt a cégháló feltárásban, szinte folyamatosan küldte a több tucat, akár 60-80 kérdésből álló sorokat a különböző cégeknek, jellemzően azzal a céllal, hogy a kapcsolati hálót jobban megismerjék. Ezeket azonban lényegében soha nem a vállalatok tényleges tulajdonosai töltötték ki, ők csak az aláírásukat adták hozzá (vagy egyes résztvevők állítása szerint azt sem). A levelek a **m-i** központban kötöttek ki, ott írták be az egységes válaszokat, hogy ne legyen ellentmondás az írásos vallomásokban.

A mélyebben beavatott strómanok, akiknek amúgy is bejárásuk volt a **m-i** erődirodába, maguk vitték a leveleket. A bukó cégek nincstelen tulajdonosaitól pedig a cikk elején említett **x** gyűjtötte össze. Ám még az így küldött levelek sem voltak túl tartalmasak. „A cél az volt, hogy a hatósággal való együttműködést nehezítsék, a feltett kérdésekre csak szűkszavú, tényleges információt nem nyújtó válaszokat adjanak” - mondta az egyik, ügyet ismerő forrás."

Ezután „Sajnos ellopták a könyvelést” alcím alatt az alábbi szöveg következett:

„Az adóhatóság eleinte a házkutatásokkal sem ment sokkal előbbre. „Mindig előre tudták, hogy mikor jön a NAV ellenőrzés” - mondta a hálózat egyik tagja, akinél magánál is volt olyan házkutatás, amiről előre értesült. A források szerint még ha sikerült is váratlanul kiszállnia az adóhatóságnak, az ellenőreik akkor sem találtak semmit. A cégek egy jelentős része alpból székhelyszolgáltatóhoz volt bejelentve, nem ritkán több száz kilométerre a tényleges működési helyétől. Így amikor kimentek a helyszínre legfeljebb egy megilletődött (vagy a tapasztalatai miatt már kevésbé megilletődött) ügyintézőt találtak, aki annyit tudott nekik mondani, hogy milyen telefonszámon vagy e-mail címen tartja a kapcsolatot a keresett cég tulajdonosával.

A NAV azzal sem ment sokra, amikor valamelyik stróman tulajdonost a lakásán keresték fel. Ilyen esetekben az embereket ugyan sikerült megtalálni, az iratokat azonban nem, hiszen azokat teljesen máshol tárolták. A strómanoknak ugyanis az összes aláírt papírt le kellett adniuk a központban (így lehetett csak minden kontroll alatt tartani). Sőt, sokszor üres lapokat is aláíratnak velük, hogy ha gyorsan kell lépni, legyen mire kinyomtatni például a szerződéseket, akár a stróman jelenléte nélkül is. Hallottunk olyan történeteket, hogy így adtak el hetekre visszamenőleg cégeket, amikor már nagyon szorult a hurok. Az iratok eltüntetésére is megvolt a bejáratott módszer.

„Volt, hogy elhagytuk a papírokat a vonaton vagy a villamoson, de olyan is, hogy felgyulladt a garázs, leégett a kocsi, vagy elvitte az árvíz” - mondta az egyik stróman.

A cégháló több tagjának a teljes könyvelését és egyéb iratait lopták el egyszerre (vagy épp „eltűntek” az iratok), papír- és elektronikus formában egyaránt. A hálózat működtetőinek precizitását jól mutatja, hogy ilyenkor nem egyszerűen beblöffölték mondjuk a lopást a NAV-nak. Az állítólagos bűncselekmény miatt feljelentést is tettek, és így rendőrségi papírokkal tudták bizonyítani az adóhatóságnak, hogy a rajtuk keresett dokumentumok sajnos már nincsenek meg. A lopások esetében egyébként szinte soha nem tűnt el nagy érték, a kár legfeljebb néhány 10 ezer forint volt (például egy pulóver vagy egy táska), így a rendőrök - nyomok híján - mindig rendkívül gyorsan le is zárták a nyomozást.

Szintén hiába kerestek iratokat azokon, akik már eladták a cégüket a végső, szegény falvak utolsó utcáin élő, vagy ukrán tulajdonosoknak. Az ilyen szerződésekhez ugyanis mindig készült egy külön dokumentum arról, hogy a vevő minden iratot átvett és ezt aláírásával is igazolta. Olyan is előfordult, hogy egy adásvétel során az elvileg hónapokkal korábban ellopott dokumentumokról állítottak ki ilyen átadás-átvételi papírt. A dokumentumokat azonban a **b-i** falvakban sem találták, ahogy természetesen az eltűnt adóforintokat sem.

„Egyszer jött ki hozzánk a NAV, de miután látták, hogy milyen körülmények között élünk, már nem jöttek” - mondta egy ember, aki a cégháló több tagjának is a tulajdonosa volt.”

Ezután „Legalább hárommilliárd adóforint tűnt el” alcím alatt a cikk így folytatódott:

„A cégháló bonyolultsága miatt nehéz felméri, hogy mennyi adót csalta el a szervezet. A NAV egymilliárd körüli kárról számolt be, ennél azonban jóval több pénzről lehet szó. A most lekapcsolt szervezetre már több mint egy évtizede is felfigyelt az adóhatóság, a 2010-es évek eleji kétes tranzakciók miatt pedig már elég aktívan nyomoztak. Pedig a csúcsidőszak csak ezt követően 2013. és 2015. között volt. Forrásaink szerint ezekben az

években hetente százmilliók fordultak meg a pénzszállító automatákkal elég jól ellátott m-i központban. Állítólag előfordult olyan eset, hogy eltűnt több tízmillió forint, de a szervezet vezetése zsebből kifizette még egyszer, mert „üzleti partnerről” volt szó.

A NAV az adóhiányos és jelentős adótartozást felhalmozó cégekről csak aktuális adatokat közöl, amit negyedévente frissítenek, a korábbiakat pedig ezt követően elérhetetlenné teszik. Megpróbáltuk az elmúlt évek listáit elkérni az adóhatóságtól, de nem adták ki ezeket, ahogy más, az üggyel kapcsolatos kérdéseinkre sem válaszoltak érdemben.

Az biztos, hogy a hálózat tagjaihoz köthető cégek közül öt most is szerepel a legalább 180 napja 100 millió forintot meghaladó adótartozással rendelkező vállalatok listáján. Közülük az évekig közvetlenül felperes neve tulajdonában lévő Y Kft-től közel 200 milliót követel az adóhatóság. Korábban azonban a céghálónak ennél sokkal több vállalata került be ezekbe a kimutatásokba. A cégszűrésben - ahol az egyes cégeknél ugyan összeg nélkül, de többnyire szintén feltűntetik a jelentősebb tartozást - összesen közel harminc olyan, a hálózatba tartozó vállalatot találunk, amelynek az elmúlt években több mint százmillió forintos adótartozása volt. Pedig szinte biztosan nem jutottunk minden vállalat nyomára.

A legtöbb cég neve egyszerűen azért tűnhetett el a felsorolásokból, mert - az adó megfizetése nélkül - megszűnt, vagy az adóhatóság behajthatatlannak ítélte meg a követelést. Korábban az Állami Számvevőszék is foglalmazott meg emiatt kritikákat a NAV-val szemben. Az általunk megtalált közel harminc cég, tehát legalább 3 milliárd forintos kárt okozott. Ez az összeg nagyon visszafogott becslés, ami akkor állja meg a helyét, ha nincs több az általunk megtalált, mintegy 30 cégnél, és mindegyik csak 100 millióval tartozott. Utóbbi azonban biztosan nincs így, hiszen akadt olyan is, amelyik 500 millió forint körüli összeggel maradt adós."

Ezután „Meghalt a legfontosabb ember” alcím alatt az alábbi szöveg következett:

„Mindenesetre az elmúlt években már kevésbé futott a szekér, amiben több dolog is szerepet játszhat. Egyrészt voltak olyan kormányzati intézkedések, amelyek csökkentették az ilyen jellegű csalás vonzerejét. Már a társasági nyereségadó csökkentése is rontotta a csalók üzletét, az igazán nagy csapás azonban az online számlázás idejének bevezetése volt. Az új szabályozás értelmében ugyanis az 1,85 millió forintot meghaladó összegű kézzel írt számlákat egy napon belül online le kell jelenteni a NAV-nak. Márpedig az ilyen számlák ebben a hálózatban mindennaposak voltak, sőt, nem ritkán 10-15 millió forintról állítottak ki kézi bizonylatokat, akár hetente többször is.

Ezekre a kiállítás valós időpontjánál azonban sokszor hetekkel korábbi dátum került, a pontos pénzáramlást ugyanis csak utólag látták és tudták összesíteni a központban. Ilyen visszadátumozást az online számlázás miatt viszont most már nem lehet csinálni.

A jogszabályi változásoknál is nagyobb csapás volt azonban, hogy néhány éve a hálózat kezdett szétesni. Ez nagyjából egybeesik a korábban többször említett x halálával, aki a különböző szintű strómanokat szervezte be és tartotta velük a későbbiekben is a kapcsolatot. Az ekkor már évek óta nagyivó, és részegen állítólag sokszor a vezetőik feladásával fenyegetőző központi figurát pedig nem sikerült maradéktalanul pótolni, így a strómanok és a bukó cégek tulajdonosai közül is kiestek néhányan a rendszerből, vagy legalábbis látókörön kívülre kerültek.

A csoport lekapcsolásáról szóló NAV-bejelentést egy szeptember végén tartott házkutatás előzte meg, amely közel két tucat céget érintett. A NAV közleménye szerint mintegy húsz helyszínen gyűjtöttek bizonyítékokat és zároltak vagyontárgyakat. A házkutatások során lefoglaltak készpénzt és autókat is. Az akció során „biztosított vagyoni érték” összesen egymilliárd-huszonötmillió forint volt.

Kérdéseinkkel megkerestük felperes neve is, akinek az ügyvédje válaszok helyett adatkezelésre vonatkozó jogszabályrészleteket küldött át. **B.S-t** is megkerestük, aki azt írta, hogy nincs tudomása arról, hogy bármely családtagja bármiféle bűncselekményt követett volna el. Azt írta, felperes neve a testvére, aki betöltötte a 18. életévét, munkájáért / tetteiért felelősséggel így ő nem tartozik. „Hangsúlyozom, hogy bármely rokonom, ismerősöm hatósági ügyeit összemosni, párhuzamba állítani az én üzleti tevékenységemmel sértheti a jóhírnévhez fűződő jogomat” - írta."

A felperes a módosított keresetében arra kérte a bíróságot, hogy tiltsa el az alperest a személyes adatainak további kezelésétől, kötelezze őt az általa kezelt személyes adatainak és az idézett cikknek a törlésére, továbbá 1 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az alperes a cikknek a 23. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben felsorolt részeiben őt név szerint, felismerhető módon megjelölve, valótlanul bűncselekmény elkövetésével vádolta meg, amely sérti a jóhírnevét és a becsületét. Kifejtette továbbá, hogy az alperes kifejezett tiltás ellenére, jogosulatlanul kezelte és használta fel a rá vonatkozó személyes adatokat, amely a személyes adatok védelméhez fűződő jogának sérelmével járt. Úgy érvelt, hogy a sérelmes helyzetet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a cikknek és a személyes adatainak a törlése útján kell megszüntetni, a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján az alperest el kell tiltani az adatainak további kezelésétől, és - a felmerült immateriális hátrányokra is figyelemmel - a Ptk. 2:52. §-a alapján kötelezni kell őt az általa követelt sérelemdíj megfizetésére.

Az alperes az ellenkérelmében elsődlegesen illetékességi kifogást terjesztett elő, másodlagosan pedig a kereset elutasítását kérte. A sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság elsőbbségére hivatkozással vitatta a követelések jogalapját, továbbá jogszerűtlennek tartotta az alkalmazni kért jogkövetkezményeket is.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 228 600 Ft perköltséget, megállapította továbbá, hogy a le nem rótt eljárási illeték az állam terhén marad.

A határozatát azzal indokolta, hogy az illetékessége az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 23. §-ának (3) bekezdése alapján fennáll, hiszen a felperes keresete kiterjedt a személyes adatainak törlésére, és az alperes eltiltására a személyes adatainak kezelésétől.

A per érdemét illetően úgy foglalt állás, hogy amennyiben a sajtószabadság, a közvélemény tájékoztatásához, a szabad véleménynyilvánításhoz való jog ütközik személyiségi joggal, érdekösszemérést kell végezni, így kell eldönteni, hogy melyik élvez elsőbbséget. E körben abból indult ki, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) 5940/2/2012V. számú tájékoztatása szerint szűk

körben: kiemelkedő értékre elkövetett, köznyugalmat nagymértékben zavaró és emiatt jelentős közérdeklődésre számot tartó bűncselekmények miatt indult büntetőeljárások esetén indokolható az, hogy ezekről az eljárásokról személyes adatok közzétételével számoljon be a sajtó. Márpedig a felperessel szemben különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás, amely megfelel e kritériumoknak. Ezért e bünszervezet felderítése és a nyomozás menetének sajtóban történő közlése olyan fontos érdek, amely folytán a közvélemény tájékoztatása, a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 14. számú állásfoglalására is figyelemmel elsőbbséget élvezett a felperes személyes adatok védelméhez fűződő jogával szemben.

Kifejtette, hogy az alperes nem sértette meg a felperes jóhírnevét és becsületét sem. Tény, hogy a cikkben többször név szerint említette a felperest, valamint rögzítette, hogy ő **B. S.** testvére. Ez utóbbi tényállítás azonban megfelel a valóságnak, így nem jogsértő. Emellett a cikk - a közhiteles céginformációkon alapuló céginformációs rendszer segítségével - felvázolta a felperes köré épült cégek rendszerét is, amely szintén nem valótlan, hiszen a felperes nem vitásan több cégben volt érdekelt. Az, hogy ez a cégcsoport a cikkben írt módon működött, a folyamatban lévő nyomozásra tekintettel szintén nem tekinthető valótlan tényállításnak, hiszen azt alátámasztották a zár alá vételt igazoló cégkivonatokat, az alperes által csatolt idézés és kihallgatási jegyzőkönyv, továbbá a NAV sajtóközleménye is. Bár az alperes „céghálónak” nevezte a felperes köré épült cégrendszert, ennek az átlagolvasó nem tulajdonít pejoratív tartalmat, így ez sem jogsértő.

A felperes által sérelmezett közlések közül nem vonatkoztak rá a keresetlevélhez nyomtatott formában csatolt cikk 3. oldalán, a 4. oldalának 2. és 3. bekezdéseiben, az 5. oldalának 6-8. bekezdéseiben, a 6. oldalának első három bekezdésében, a 7. oldalának 2. és 7. bekezdéseiben, a 8. oldalának 1. és 3. bekezdéseiben, a 9. oldalának 2., 3. és utolsó bekezdéseiben, továbbá a 10. oldalának 1. és 3. bekezdéseiben írt kijelentések. Az a tény, hogy az alperes e közléseket többes számban fogalmazta meg, nem utal automatikusan a felperesre. Nem hozható összefüggésbe a felperes személyével a cikkben bemutatott ingatlan sem, hiszen ott nem neki, hanem az ő irányítása alatt működő cégnek volt irodája. Az pedig, hogy az alperes erődszerűnek minősítette az épületet, olyan véleménynyilvánításnak minősül, amely személyiségi jogvédelmet nem alapoz meg.

Bár az „Étteremtől az irodáig” alcím alatt található utolsó bekezdés (6. oldal utolsó bekezdése) a felperesre vonatkozó következtetéseket tartalmaz, ezek nem minősültek jogsértőnek, hiszen e megállapításokat az alperes széleskörű oknyomozó munkája alapozta meg. A felperesre nézve nem volt sértő a „Strómanhálózat” alcím első bekezdése (7. oldal első bekezdése) sem, amely rá vonatkozóan csak annyit tartalmazott, hogy ő is birtokol cégeket. A „Legalább hárommilliárd adóforint tűnt el” alcím harmadik bekezdése (9. oldal 5. bekezdése) a cégadatokból leellenőrizhető, valós tényről közölt azzal, hogy a felperes tulajdonában volt Y Kft-nek 200 millió forintos adótartozása van. Az pedig, hogy az alperes a következő bekezdésben 3 milliárd forintra tette az államot ért kárt, nem tényközlés volt, hanem becslés, amely oknyomozói, számszaki levezetésen alapult. A cikk utolsó bekezdésében sem szerepelt olyan valótlan tényállítás, amely a felperes személyiségvédelmi igényét megalapozná.

Az alperes ábrákkal, tényadatokkal alátámasztott cikke az újságírók hosszas oknyomozó munkája, nagy mennyiségű iratanyag átvizsgálása nyomán keletkezett, amely

egybecsengett a NAV következtetéseivel. A cikk nem enged betekintést a felperesnek a magánszférájába, és ugyan több helyen tartalmazza a felperes teljes nevét, de ez nem a felperesnek az öncélú azonosítására irányult.

A kifejtett okok miatt arra a következtetésre jutott, hogy nem történt személyiségi jogi jogsértés, így elutasította a felperes valamennyi kereseti kérelmét. Utalt rá, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely lehetővé tenné az alperes eltiltását bármely személyes adat jövőbeni kezelésétől, nem jelenthető ki ugyanis, hogy az alperes soha nem lesz jogosult a felperes egyetlen személyes adatának kezelésére sem. Rámutatott továbbá, hogy a felperes üzleti kapcsolatainak ellehetetlenüléséből eredő immateriális hátrányokat nem az alperes által írt cikk, hanem a cégszemélyiségből felismerhető büntetőeljárás idézte elő, így ezekért az alperes semmiképp sem tehető felelőssé.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. §-ának (1) bekezdése alapján a pereszes felperest kötelezte az alperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségének megfizetésére. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. §-a (1) bekezdésének o) pontja alapján megállapította, hogy az eljárás le nem rótt illetéke az állam terhére marad.

A felperes fellebbezése arra irányult, hogy az ítélet tábla a kereseti kérelemnek megfelelően változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét.

Arra hivatkozott, hogy a cikk - az elsőfokú bíróság érvelésével szemben - nem büntetőeljárásról tudósított, és nem a nyomozóhatóság által megfogalmazott gyanút ismertette, hanem a saját oknyomozásának eredményeként tényeket állított, nevezetesen azt, hogy név szerint ő éveken keresztül olyan bűnszervezetet irányított, amelyik fiktív számlákat, strómanokat és számlázási láncokat alkalmazva többmilliárd forint adót csalt el. Azt azonban, hogy ő bűncselekményt követett el, az Alaptörvény 28. cikkének (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vétele miatt jogerős büntetőbírósági ítélet hiányában nem lehetett volna kijelenteni, így a cikk tényállításai szükségszerűen hamisak.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság érdekösszemérést végzett. Az Alkotmánybíróság 30/1992. és 39/2007. számú határozatai ugyanis az Alaptörvény záró rendelkezése folytán hatályukat veszítették, így ezeket nem lehetett volna alkalmazni. Az érdekösszemérés azért is szükségtelen volt, mert az Alaptörvény II. cikke az emberi méltósághoz fűződő jogot valamennyi alapjog fölé helyezi, így azt a közvélemény tájékoztatásához fűződő jogra hivatkozással sem lehetett volna korlátozni. A jóhírnév sérelme pedig sértette az emberi méltóságot, az a valótlan és sértő tényállítás tehát, hogy ő egy adócsaló bűnszervezet vezetője volt, nem minősíthető jogszerűnek a sajtószabadságra hivatkozással sem. Egy bűnszervezet irányítása egyébként sem tekinthető olyan közéleti ügynek vagy eseménynek, amely a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 10. §-ának hatálya alá tartozik.

Kifejtette, hogy a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 14. számú állásfoglalása szerint csak a vádirat benyújtása, azaz az eljárás nyilvánossá válása után lehet tudósítani egy büntetőeljárásról, vele szemben azonban vádiratot nem nyújtottak be, így a nyomozásról akkor sem lehetett volna beszámolni, ha a cikk erről szólna. Ezért a per során az alperesnek kellett volna igazolnia a tényállításainak valóságtartalmát, erre azonban az elsőfokú bíróság nem kötelezte őt. Emiatt az alperes nem csatolta be a cikkében

hivatkozott többszáz oldalas iratanyagot, és az ott írt egyéb bizonyítékokat sem. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság bizonyítékként értékelte az alperes által csatolt kihallgatási jegyzőkönyvet, miközben az a cikk megírása után keletkezett, így nem lehetett a cikk forrása. Ezen jegyzőkönyv tanúsága szerint a gyanúsításban egyébként sem szerepeltek felmatricázott raliutók vagy fiktív hirdetési számlák.

Elismerte, hogy valóban folyik vele szemben egy büntetőeljárás, de állította, hogy az alperes nem igazolta: ez az eljárás ugyanaz, mint amiről a NAV közleménye szól. Ha pedig a cikkben mégis erről a büntetőeljárásról lenne szó, akkor az alperes jogtalanul szerezte meg a cikkben felhasznált bűnügyi személyes adatait, ezeket ugyanis az ő kifejezett hozzájárulása nélkül nem kezelhette volna (Infotv. 5. §-ának (4) bekezdése). A cikkben foglalt adatokhoz a zár alá vételt igazoló cégkivonatokat alapján nem lehetett hozzájutni, így az információforrások ismeretlenek maradtak.

Sérelmezte az elsőfokú bíróság azon érvelését is, amely szerint a cikk egyes közlései nem rá vonatkoznak. Az alperes ugyanis a bünszervezet vezetőjeként jelölte meg őt, így e szervezet cikkbeli tevékenysége szükségszerűen érinti az ő személyét is, a szervezetben részes cégeket pedig hozzáköti a cikkben foglalt ábra.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira visszautalással. Úgy érvelt, hogy az elsőfokú bíróság az általa csatolt okirati bizonyítékok alapján helyesen állapította meg, hogy a cikkben foglalt tényállítások valósak. A cikk megjelenése után készült idézés és jegyzőkönyv is azt igazolta, hogy a felperes ellen a cikkben írt cselekmények miatt büntetőeljárás van folyamatban. Olyan állítás nem szerepelt a cikkben, hogy a felperes bűncselekményt követett el. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a büntetőeljárás tárgya közérdeklődésre számot tartott, arról a vádirat benyújtása előtt is szabadon tudósíthatott. Az Alaptörvény hatályba lépése előtt keletkezett alkotmánybíróági határozatok - a fellebbezési érveléssel szemben - nem veszítették el a hatályukat, így az elsőfokú bíróság jogszerűen végzett érdekösszemérést, és ennek eredményeként helyesen állapította meg, hogy a sajtószabadság elsőbbséget élvez a személyiségi jogokkal szemben. Kifejtette, hogy nem megengedhető az olyan kereseti kérelem, amely valamennyi személyes adat törlésére, és azok kezelésétől való általános eltiltására irányul. Utalt arra is, hogy amennyiben a felperes szabályszerű kérelmet nyújtott volna be a személyes adatainak törlése érdekében, e kérelmet az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendeletének (a továbbiakban: a GDPR.) 17. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján amúgy is el kellett volna utasítani. Rámutatott végül arra, hogy a felperes nem igazolta: milyen nem vagyoni sérelmet szenvedett a cikkel okozati összefüggésben, így nem alapos, illetve eltúlzott a sérelemdíj iránti igénye is.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely e korlátok átlépésére okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései).

Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű értékelésével, túlnyomórészt helyesen állapította meg. Azt az ítélet tábla csupán annyiban egészítette ki,

hogy a cikk teljes szövegét belefoglalta a tényállásba, hiszen annak sérelmezett részeit csak a teljes szöveggörnyezet ismeretében lehetett értékelni, ezért a per eldöntése szempontjából az egész szövegnek jelentősége volt. Az így kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kereset alaptalan, a döntésének indokolását azonban az alábbiak szerint pontosítani kell.

Ahogy azt az elsőfokú ítélet is helyesen tartalmazza: a jogvita a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság, valamint a személyiségi jogok kollíziója miatt keletkezett. E kollíziót kizárólag érdekösszemérés útján lehetett feloldani, amelynek során - az eset összes releváns körülményének figyelembe vételével - mérlegelni kellett, hogy a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadságra hivatkozással korlátozhatóak voltak-e a felperes cikkel érintett személyiségi jogai, és ha igen, e korlátozás az elérni kívánt célhoz képest szükséges és arányos volt-e.

A felperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy az érdekösszemérés alkalmazását előíró alkotmánybírósági és rendes bírósági gyakorlat az Alaptörvény Záró és Vegyes Rendelkezéseinek 2013. április 1. napjától hatályos 5. pontja miatt már nem alkalmazható. Az Alaptörvény ezen rendelkezését ugyanis az Alkotmánybíróság úgy értelmezte, hogy „az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” (13/2013. (VI. 17.) AB határozat indokolásának (32) pontja). Márpedig az Alkotmánybíróság az Alaptörvény és a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (Alkotmány) szólás- és véleménynyilvánítási szabadságra vonatkozó rendelkezéseinek összevetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy „az Alaptörvény megerősítette az alkotmánybírósági gyakorlatban kialakult azt az értelmezést, mely szerint a szólás- és sajtószabadság kettős igazolással bír, azaz az egyéni önkifejezés, illetve a politikai közösség demokratikus működése szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Az Alaptörvényben megerősített kettős igazolás pedig azt jelenti, hogy a véleményszabadságnak az alapjogok körében elfoglalt kitüntetett helyére vonatkozó értelmezés is változatlanul érvényes” (7/2014. (III.7.) AB határozat indokolásának (23) pontja). Ezért a korábbi határozataiban, így - egyebek mellett - a 30/1992. (V.26.) és az 57/2001. (XII.5.) AB határozatokban kifejtett elveket továbbra is alkalmazhatónak találta, ennek megfelelően a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság, továbbá a személyiségi jogok kollízióját az Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépése után is érdekösszemérés útján oldotta fel (pl.: a 7/2014. (III.7.) és a 28/2014. (IX.29.) AB határozatok). Ezeket az elveket a rendes bírósági gyakorlat is elfogadta, így a perbelihez hasonló jogvitákat a rendes bíróságok is minden esetben érdekösszemérés alapján döntötték el (pl.: Kúria Pfv.IV.20.941/2017/7., Pfv.IV.22.393/2017/4., Pfv.IV.20.561/2018/3.).

Alap nélkül hivatkozott a felperes arra is, hogy a per során azért nem volt szükség érdekösszemérésre, mert az alperes cikke az emberi méltóságához fűződő jogának sérelmével járt.

Először is: kétségtelen tény, hogy az Alaptörvény IX. cikkének - negyedik módosítással

beiktatott - (4) bekezdése szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. E rendelkezést azonban az Alkotmánybíróság úgy értelmezte, hogy „az emberi méltóság védelméhez való jog [...] csak az emberi státusz jogi meghatározójaként korlátozhatatlan, míg mint általános személyiségi jog és a belőle fakadó részjogok korlátozhatók” (7/2014. (III.7.) AB határozat indokolásának (24) pontja). Ennek kapcsán rámutatott arra is, hogy „az alapjogok korlátozásának általános szabályaiból következően a lényeges alkotmányossági kérdés az volt, és továbbra is az, hogy az emberi méltóság védelmét szolgáló szabályozás mely esetben minősül a szólásszabadság szükséges és arányos korlátozásának [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése]” (7/2014. (III.7.) AB határozat indokolásának (24) pontja). Mindez azt jelenti, hogy az emberi méltóság mint általános személyiségi jog és a belőle fakadó részjogok: a jóhírnévhez, a becsülethez és a személyes adatok védelméhez fűződő jogok a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság érvényesülése érdekében - szükséges és arányos módon - igenis korlátozhatóak.

Másodszor: a felperes egyébként is alap nélkül hivatkozott arra, hogy az alperes cikke sértette az emberi méltóságát. Ilyen jogsérelmet csak az idézett volna elő, ha az alperes a cikkben kétségbe vonta volna a felperes emberi mivoltát vagy megalázta volna őt. A cikk azonban nem tartalmazott ilyen jellegű közlést, így a felperes személyiségi jogai közül kizárólag a jóhírnév, a becsület és a személyes adatok védelméhez való jog sérelme merülhetett fel, az emberi méltósága azonban nem sérült.

Erre tekintettel az érdekösszemérés során azt kellett megvizsgálni, hogy az alperes a cikk megírásával és közzétételével a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság érvényre jutása érdekében szükséges és arányos módon, azaz jogszerűen korlátozta-e a felperes jóhírnévhez, becsülethez és személyes adatok védelméhez fűződő jogát.

Ennek során először abban kellett állást foglalni, hogy a cikk egy büntetőeljárásról szóló tudósítás-e vagy nem. E kérdést a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma által eredetileg a sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott, de az általános személyiségvédelmi perekben is alkalmazott PK 12. számú állásfoglalása alapján nem a cikk formális megjelenése, hanem annak valóságos tartalma alapján kellett eldönteni, amelynek során a szöveg összetartozó részeit összefüggésükben kellett értékelni, és figyelembe kellett venni a társadalmilag kialakult közfelfogást is. Ennek alapulvételével a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a cikk nem egy büntetőeljárásról tudósított. Kétségtelen tény, hogy utalt a felperessel szemben indult nyomozásra, és kitért arra is, hogy a nyomozóhatóság ennek során zár alá vételt rendelt el, azonban nem ismertette, hogy a büntetőeljárásban milyen bizonyítékok kerültek elő, és arról sem szólt, hogy a nyomozóhatóság milyen egyéb eljárási cselekményeket fogantatosított. Épp ellenkezőleg: hangsúlyozottan és többször utalt arra, hogy a közzétett információkat a saját oknyomozásának eredményeként szerezte meg, márpedig az a cikk, amelyik nem a büntetőeljárás adatait, hanem a saját oknyomozásának eredményét ismerteti, nem minősíthető büntetőeljárásról szóló tudósításnak. Mindez azt jelenti, hogy - az elsőfokú ítéletben foglalt indokolással szemben - a per során nem lehetett alkalmazni a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma PK 14. számú állásfoglalásának azon rendelkezéseit, amelyek kifejezetten a büntetőeljárásokról szóló tudósításokra vonatkoztak.

Az ítéletábra ennek figyelembevételével külön-külön vizsgálta meg, hogy a cikk sértette-e a felperes személyes adatok védelméhez fűződő jogát, valamint a jóhírnévét és a

becsületét.

A személyes adatok védelméhez fűződő jog megsértése

Az ítélet tábla a személyes adatok védelméhez fűződő jog sérelmének vizsgálata során abból indult ki, hogy az Infotv. 3. §-ának 4. pontja értelmében csak azon személyes adatok minősülnek bűnügyi személyes adatnak, amelyek - egyéb feltételek mellett - a büntetőeljárás lefolytatására, illetve a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkeztek. Mivel a cikk nem a felperes ellen indult büntetőeljárásról tudósított, abban a felperesre vonatkozóan nem olyan információk szerepeltek, amelyek a nyomozóhatóságnál keletkeztek, hiszen ezeket az alperes a cikk szerint a büntetőeljárástól függetlenül, egyéb forrásokból: a közhiteles cégnyilvántartási adatok áttekintése, több érintett meghallgatása, és „sok száz oldalnyi belső dokumentum” átolvasása útján szerezte be. Kétségtelen tény, hogy a cikk két helyen: a „Tízmilliók egy matricáért” alcím utolsó, és az „Étteremtől az irodáig” alcím első bekezdésében azt tartalmazta, hogy az újságírók „NAV-os iratokat” is áttekintettek. Az azonban nem igazolt, hogy ezek az okiratok kifejezetten büntetőeljárási és nem adóigazgatási eljárásban keletkezett iratok voltak. Épp ellenkezőleg: abból a körülményből, hogy a cikk szerint a szerzők az oknyomozást és az anyaggyűjtést a cikk megjelenése előtt több hónappal megkezdték, az következett, hogy ezek az iratok nem a büntetőeljárás, hanem az azt megelőző adóigazgatási eljárások során keletkeztek, hiszen a nyomozás csak 2018 októberében indult meg, a 2018. október 16-án közzétett sajtóközlemény úgy fogalmazott ugyanis, hogy a NAV a bünszervezetet csak „a napokban fűlelte le”. Erre tekintettel a felperes alap nélkül hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a cikkben közzétett, reá vonatkozó adatok bűnügyi személyes adatnak minősültek.

Ezen adatokat az alperes az Infotv. 5. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján jogszerűen szerezte meg és tette közzé, mivel erre törvény: az Smtv. 10. §-ának első mondata közérdekből, az érintett kifejezett hozzájárulásának hiányában is feljogosította őt. E jogszabályi rendelkezés ugyanis - a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság érvényesülése érdekében - kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. Mindezek alapján a bírói gyakorlat úgy foglalt állást, hogy kiemelt fontosságú közügyről történő tájékoztatás esetén a véleménynyilvánítás joga érdekmérlegelés alapján előtérbe kerülhet a személyes adatok védelméhez fűződő joghoz képest, feltéve, hogy ezt a szóban forgó közügy jelentős tárgyi súlya és a tudósítás hitelessége indokolttá teszi (Kúria Pfv.IV.20.941/2017/7.). Márpedig vitán felül kiemelten fontos közügynek minősül egy olyan bünszervezet tevékenysége, amely a gyanú szerint hosszú időn keresztül, jelentős földrajzi és személyi körre kiterjedően működött, továbbá komoly - milliárdos nagyságrendű - adóbevételről fosztotta meg az államot.

Ennek tükrében az alperes nem sértette meg a felperes személyes adatok védelméhez fűződő jogát azzal, hogy e bünszervezettel kapcsolatos, közérdeklődésre számot tartó információkat megszerezte és a cikkben közzétette, erre ugyanis az Smtv. 10. §-ának első mondata kifejezetten feljogosította őt. Nem okozott személyiségi jogi sérelmet a felperes nevének közzététele sem, hiszen e jelentős tárgyi súlyú közügyről szóló tájékoztatás hitelességéhez nem volt mellőzhető a bünszervezetben érintett cégek név szerinti felsorolása, ez alapján pedig a felperes személye a nevének említése nélkül is könnyen

felismerhető és beazonosítható lett volna. Közérdeklődésre számot tartó adatnak minősült továbbá, hogy a felperes testvére a cikk szerint „a v-t” szervező cég gazdasági igazgatójaként és a Szövetség elnökeként fontos közmegbízásokat tölt, illetve töltött be, az ő nevének megjelölése folytán pedig a felperes személyét szintén könnyen azonosítani lehetett volna a neve említése nélkül is. Mindezen információk mellett tehát a felperes nevének közzététele nem idézett elő személyiségi jogvédelmet megalapozó többlétsérelmet.

Mivel az alperes jogszerűen kezelte a felperes cikkben foglalt személyes adatait, a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján nem lehetett őt kötelezni ezen adatok törlésére, a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján pedig nem lehetett eltüntetni őt a felperes személyes adatainak további kezelésétől (ez utóbbi kereseti kérelem ugyanakkor az elsőfokú ítéletben foglalt helyes indokok szerint ebben a formában egyébként sem lett volna teljesíthető). Noha a felperesnek jogsértés hiányában is joga lett volna ahhoz, hogy kérje a személyes adatainak törlését (GDPR 17. cikkének (1) bekezdése), az alperes a fellebbezési ellenkérelmében helyesen utalt arra, hogy a törlési kereset erre alapítva sem volt megalapozott. A GDPR 17. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében ugyanis nem lehet törölni azokat az adatokat, amelyek kezelése a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog gyakorlása céljából szükséges, e feltételeknek pedig a cikkben közzétett adatok - a kifejtett okok miatt - minden tekintetben megfeleltek.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben helyesen utasította el a felperes személyes adatok védelméhez fűződő jog megsértése miatt előterjesztett kereseti kérelmeit.

A jóhírnévhez és a becsülethez fűződő jogok sérelme

A jóhírnévhez fűződő jogot a sértő és valótlan tények állítása, híresztelése vagy valós tények hamis színben történő feltüntetése (Ptk. 2:45. §-ának (2) bekezdése), a becsülethez fűződő jogot pedig az indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás (Ptk. 2:45. §-ának (1) bekezdése) sérthette meg.

Annak vizsgálata során, hogy e személyiségi jogok sérelmet szenvedtek-e, az ítéletábra abból indult ki, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a közösséget érintő kérdések megvitatásának szabadságát széles körben biztosítani kell (pl.: 7/2014. (III.7.) AB számú határozat, 28/2014 (IX.29) AB számú határozat). Márpedig - a kifejtett okok miatt - a cikk tárgyát képező bünszervezet tevékenysége kiemelten fontos közügynek minősül, így a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság korlátozása csak szűk körben volt indokolt: akkor, ha a cikk szerzői kifejezetten tudatában voltak a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés), vagy ha a foglalkozásuk, hivatásuk gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőlük a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztották (36/1994. (VI.24.) AB számú határozat indokolásának III/2. pontja). Ennek megfelelően az ítéletábra által irányadónak tekintett bírói gyakorlat úgy foglalt állást, hogy a közérdeklődésre számot tartó ügyben készített oknyomozó riport nem sért személyiségi jogot, ha az általa elérhető valamennyi releváns információt közli, és eleget tesz a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének (Fővárosi Ítéletábra 2.Pf.20.793/2018/4.), továbbá ha a sajtószerv kellő gondossággal járt el, de a közlés hamisságát ennek ellenére

nem ismerhette fel (Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.424/2017/5.).

Mindezek tükrében a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság korlátozására jelen esetben nem volt lehetőség.

Kétségtelen tény, hogy - a fellebbezéssel egyezően - a cikknek nemcsak azon közlései érintették a felperes személyét, amelyek őt név szerint, vagy név nélkül is beazonosítható módon megjelölték, hanem azok is, amelyek a bünszervezet tevékenységéről szóltak, hiszen a cikk e szervezet vezetőjeként a felperest jelölte meg, így a szervezet működéséről szóló közlések - közvetve - valóban kihatottak a felperesre is. Nem lehet vita tárgya azonban az sem, hogy az alperes a cikkben nem légből kapott információkat közölt, hanem mélyreható oknyomozó munka eredményéről számolt be, amelynek során áttekintette a közhiteles cégnyilvántartás adatait, meghallgatott több érintettet, és átolvasta a tőlük kapott dokumentumokat.

Annak felfedésére, hogy pontosan kiket hallgatott meg, és kitől milyen okiratokat kapott, az alperes jelen perben nem volt kötelezhető, mindezek közlését az Smtv. 6. §-ának (1) bekezdése alapján jogszerűen tagadta meg (21. sorszámú beadvány). Annak bizonyítása ugyanakkor a per során az ő kötelezettsége volt, hogy e források hitelességét az újságírás szakmai szabályait betartva, kellő gondossággal ellenőrizte, amelynek eleget is tett. Az a tény ugyanis, hogy a NAV - a sajtóközleményének tanúsága szerint - az alperes oknyomozásával párhuzamosan büntetőeljárást indított a cikkben említett bünszervezet ellen, amelynek során - az alperes által csatolt, a cikk után keletkezett kihallgatási jegyzőkönyv tanúsága szerint - a felperest is meggyanúsította, egyértelműen igazolja, hogy az alperes forrásai hitelesek voltak. Mivel pedig az újságírók a cikk közzététele előtt lehetőséget adtak a felperesnek arra, hogy a saját álláspontját előadhassa, sőt: a cikk tartalma szerint a nyomozóhatóságot is megkeresték további adatok beszerzése céljából, eleget tettek a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, és minden általuk elérhető releváns információt közöltek. Figyelemmel pedig arra, hogy a felperes az újságírói megkeresésre nem adott érdemi választ, nem hivatkozhatott arra, hogy az alperesnek - kellő gondosság mellett - tovább kellett volna vizsgálnia az ügyben, olyan adatokat ugyanis, amelyek kétségbe vonták volna a cikk alapját képező információk hitelességét, a felperes nem közölt az újságírókkal (Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.008/2018/5.).

Erre tekintettel a cikk kereset tárgyát képező közlései nem sértették meg a felperes jóhírnévhez fűződő jogát, hiszen azok nem tartalmaztak tudatosan hamis tényállításokat, a cikk szerzői pedig a hivatásuk szabályait betartva, felelős módon gyakorolták a véleménynyilvánítási szabadság alapjogát. A fellebbezési érveléssel ellentétben a felperes jóhírneve az őt megillető ártatlanság védelmének figyelmen kívül hagyása miatt sem szenvedett csorbát, hiszen a cikkből kitűnt, hogy a vele szemben indult büntetőeljárás csak nyomozati szakban van, így a büntetőjogi felelősségét nem állapították meg. Alap nélkül hivatkozott a felperes a becsülethez fűződő jogának sérelmére is, a cikk ugyanis indokolatlan, öncélú, minden tényalapot nélkülöző, sértő véleményt nem fogalmazott meg a felperessel szemben.

A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság érdemben helyesen utasította el a felperes jóhírnévhez és becsülethez fűződő jog megsértése miatt előterjesztett keresetét is azzal, hogy a büntetőeljárás jogerős befejezése után a felperest megilleti a jog, hogy kérje annak közzétételét: ténylegesen milyen bűncselekményben találták őt bűnösnek, és mely

bűncselekmény esetében maradt el a büntetőjogi felelősségének megállapítása (Kúria Pfv.IV.21.001/2017/17. számú ítélete indokolásának (64) pontja).

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján - az indokolás módosításával - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem volt eredményes, ezért az ítéletábra kötelezte őt az alperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére (Pp. 83. §-ának (1) bekezdése). Ennek összegét az alperes által csatolt költségjegyzéktől eltérően határozta meg, hiszen az alperes jogi képviselője a fellebbezési ellenkérelem elkészítésére csupán 1 munkaórát számíthatott fel, abban ugyanis túlnyomórészt olyan érvelést fejtett ki, amelyet az elsőfokú eljárás során már előadott. Ezen felül jogszerűen számolt el további 1 munkaórát a tárgyaláson való jelenlétre tekintettel. Így az alperest a közte és a jogi képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben foglalt 18 000 Ft + áfa összegű óradíj alapulvételével 36 000 Ft + áfa, azaz 45 720 Ft jogi képviselői munkadíj illette meg (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-ának (1) és (2) bekezdései, 4/A. §-ának (1) bekezdése).

A másodfokú eljárás az Itv. 57. §-a (1) bekezdésének o) pontja alapján illetékmentes volt.

Debrecen, 2020. február 20.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő